

Dues passions

Salvador Macip

Departament de Bioquímica. Universitat de Leicester (Regne Unit).

Quan ho vas saber?

M'han fet moltes vegades aquesta pregunta. Quan vas tenir clar que volies ser metge? Altres vegades els interessa quan vaig començar a escriure. No hi ha una resposta clara per a cap de les versions: des que tinc us de raó sé que m'atrau la medicina i que m'agrada la literatura. Per sort, no m'ha calgut escollir i amb els anys he pogut compaginar les meves dues passions.

Suposo que una gran part de culpa del camí professional que he seguit la té la meva família. D'una banda, sóc la tercera generació consecutiva de metges. A casa sempre s'ha parlat de medicina, com si fos la cosa més normal del món. A més, vinc d'una nissaga de grans lectors. He crescut amb tots els clàssics de la literatura universal a l'abast de la mà, i això ha marcat molt els meus interessos.

Per altra banda, reconec que m'ha agradat explicar històries des de ben petit. Quan encara no sabia escriure, les dibuixava. Sempre he tingut aquesta necessitat d'expressar-me per escrit, d'una manera o una altra. Primer vaig començar amb els contes, perquè semblava el més fàcil. Amb l'adolescència vaig descobrir la poesia i la importància de les eines del llenguatge. Als quinze anys vaig pensar que ja estava preparat per provar sort amb la novel·la. I així, amb el pas del temps, anava omplint el calaix de texts de tota mena, que pocs arribaven a llegir. I així també anava aprenent a escriure.

Ciències i lletres

A mitja carrera de medicina vaig entendre que m'interessava més descobrir per què ens posem malalts i com ho podem solucionar que no pas fer arribar aquestes cures als pacients. És una feina menys agraïda (i, en general, menys remunerada) però que no per això és menys fascinant. Els misteris que amaga el cos humà a nivell cel·lular i molecular són increïbles, no s'acaben mai. Poder-los explorar és tot un repte, i contribuir d'una manera o una altra a

entendre com funciona la vida i a mantenir les coses en el seu lloc fa que cada dia vagi al laboratori amb un somriure a la boca. Em considero molt afortunat.

Però no per això he oblidat la literatura. Després de dècades d'escriure sense tenir públic, finalment vaig "professionalitzar-me" una mica per casualitat. Vaig començar a treballar en una novel·la a mitges amb un amic, per divertir-nos. No teníem cap pla concret. Quan la vam acabar, la vam presentar a un concurs, no pensant que teníem possibilitats, sinó perquè les bases deien que si al jurat li agradava, l'editorial es plantejaria publicar alguna de les finalistes. Amb això n'haguéssim tingut més que suficient. Però resulta que vam guanyar i al cap d'uns mesos ja tenia el meu primer llibre a les mans¹. Una sensació molt especial.

A partir d'aquí, les coses van ser més fàcils. Amb un premi al currículum se t'obren algunes portes i, si t'esforces una mica, a poc a poc pots anar guanyant terreny. A la vegada, tot es va complicar molt més. Escriure es va convertir en una segona feina de veritat i vaig veure que hi hauria de dedicar més hores si volia continuar progressant. Això volia dir organitzar-me millor el temps i ser disciplinat, perquè la meva tasca de recerca cada cop em demanava més dedicació. No era un objectiu fàcil, però no vaig dubtar ni un moment.

Ara procuro escriure un parell d'hores cada nit. Com que m'agrada, no és cap sacrifici. Al contrari, em permet esbargir-me de les pressions de la meva altra feina. Gràcies a aquesta constància he anat publicant regularment aquests darrers set anys²⁻⁷. A més, he aconseguit unir totes dues passions en una sèrie de llibres de divulgació²⁻⁴, que a més m'ajuda a complir una de les obligacions que crec que tenim els científics: la de fer arribar a la gent del carrer de manera entenedora els descobriments que fem als laboratoris. Procuro també comunicar-me amb els meus lectors a través del web⁸ i el blog⁹ que escric des de 2005, perquè trobo que és important entendre les reaccions que causen els meus llibres.

Escriure el que t'agradaria llegir

No crec en la vella màxima que un ha d'escriure només sobre el que coneix bé. Un ha de conèixer bé el que escriu, és cert, però això és diferent. Vol dir que t'has de documentar, que has de saber de què parles, no que t'hagis de limitar al teu entorn. A mi, personalment, això m'acabaria

Correspondència: Dr. Salvador Macip
Department of Biochemistry
University of Leicester
Henry Wellcome Building
Lancaster Road
Leicester, LE1 9HN, UK
Tel. +44 (0)116 229 7113
Adreça electrònica: sm460@le.ac.uk

avorrint. Prefereixo plantejar-me reptes. Fins i tot quan faig divulgació procuro anar una mica més enllà dels temes que conec millor, per forçar-me a aprendre coses que no sé encara. A més, m'agrada que cada llibre que faig sigui totalment diferent a l'anterior, potser perquè també és el que busco com a lector. Podríem dir que escric el que m'agradaria llegir.

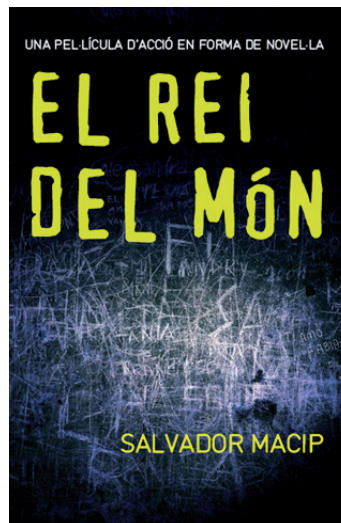
He publicat ja tres novel·les en solitari, que conformen una trilogia sobre com arribem a ser de manipulables els éssers humans, un tema que sempre m'ha intrigat. M'han servit per explorar no tan sols un rang ampli de situacions, sinó també de maneres d'explicar-les. A *El rei del món*⁵ vaig provar d'aplicar el ritme d'una pel·lícula d'acció. A *El joc de Déu*⁶ imitava el zàping televisiu, i a *Hipnofòbia*⁷ vaig bastir una novel·la a partir de contes, fent servir a la vegada un plantejament típic dels còmics de superherois. És una mica el que deia dels reptes: fugint dels formats on em sento més còmode trobo que em forço a avançar com escriptor, a la vegada que faig llibres que intenten ser una mica diferents a la majoria que es publiquen.

Als dos darrers vaig usar un element fantàstic com a punt de partida perquè això em permetia posar sobre la taula una sèrie de qüestions ètiques interessants (crec fermament que, a part d'entretenir, un llibre també t'ha d'obligar a pensar una mica). Malgrat tot, no considero que faci ciència ficció. De fet, no m'agraden els gèneres perquè trobo que et limiten, com a escriptor i com a lector. Prefereixo barrejar coses de tots els costats possibles, fins i tot de mitjans que no són la literatura. A casa nostra la temàtica fantàstica s'entén més dins del context de la literatura juvenil, però a mi m'agrada usar-la per plantejar-me temes actuals, com s'ha fet des de fa temps en altres països (de Wells a Ishiguro, passant per Orwell, McCarthy, Murakami o, fins i tot, Verne, per citar uns quants exemples). Escric per a adults, però m'agrada quan els més joves diuen que els interessin els meus llibres.

Com a mostra del que escric, he escollit els primers capítols de dues de les meves novel·les, que tot i ser totalment diferents, es relacionen d'alguna manera per l'ús narratiu del color blanc.

Un tast d'*El rei del món*

Així és com m'agradaria que comencés la meua història. Estem al mig de Manhattan, una avinguda amb les voreres plenes de gent anant i venint i esquivant-se els uns als altres sense dir-se cap paraula. És de bon matí, però la ciutat ja fa estona que està en marxa. Els maletins de pell negra es barregen amb les bosses de les botigues de moda i les motxilles dels turistes, les presses amb els badochs, i els dòlars amb les mans esteses demanant almoïna. Els taxis omplen el carrer com una estora groc canari. Els conductors intenten inútilment desfer l'etern embús del *midtown* a cops de clàxon, creant així la simfonia habitual dels carrers de Nova York. En una cantonada, uns obrers

hi contribueixen devotament amb l'enrenou dels seus martells pneumàtics.

La banda sonora d'un dia feiner que comença a la ciutat que mai no descansa.

Una vella d'aspecte agradable arrossega la seva néta de la mà, impassible entre el caos que l'envolta, segurament cap a l'escola. Primer pla de la nena: porta una nina a l'altra mà. No deu tenir més de quatre anys i és la típica cara pigada que

veus als anuncis de cereals, on tota la família s'aixeca de bon humor i esmorza qualsevol potinga de coloraines, directament de la caixa al bol de llet. La nina li cau a terra per culpa d'un borinot vestit d'Armani que camina parlant per telèfon sense fixar-se massa on posa els peus. L'executiu segueix el seu camí sense immutar-se i a la nena li entren ganes de plorar. Es para a recollir la nina.

Llavors els colors de la ciutat, els blaus profunds, els grisos asfalt, els vermells cridaners i els verds irreal, fugen de sobte dels edificis, de les persones, dels arbres, com si una gran onada de lleixiu estigués rentant els carrers. En unes mil·lèsimes, els límits dels objectes es difuminen i tot el decorat es converteix en una sola bola blanca, gegantina, insaciable, que creix i creix fins empassar-se tot el que té al seu voltant. A la nena no li dóna ni temps d'aixecar el cap per veure què passa. Sorgida del no-res, una explosió prou intensa per ensorrar un bloc de cases sencer s'empassa un bocí de la ciutat abans que ningú no pugui sentir el soroll eixordador de l'esclat. Tota l'escena rutinària que hem vist abans es converteix en una pluja de runes sobre un mar de flames en menys d'un segon.

Els cossos saltan empesos per l'ona expansiva i s'envesteixen els uns els altres com si ara estiguessin caminant sobre una vorera intangible però no per això menys transitada. El metall dels cotxes i els fanals es fon seguint els capricis artístics de l'atzar mentre els arbres, com la carn i els ossos, es converteixen simplement en munts de cendra. L'ordre meticulós de les estructures urbanes deixa pas a les deformitats més anàrquiques i tot signe de vida s'esborra en un instant ple de fum. De l'àvia i la nena només queda la pròtesi de titani del fèmur de la vella, que es veu que pot aguantar tranquil·lament aquesta mena d'explosions. La trobaran els de la policia l'endemà a mig quilòmetre de distància quan comencin els treballs de rescat. Inútils, perquè no hi haurà supervivents.

Aquí van els títols de crèdit, amb una cançó enganxosa de fons. Un rap, és clar, amb un ritme saturat de baixos fent

vibrar els altaveus. Podríem continuar amb les imatges d'un concert, per exemple: cossos suats saltant al ritme obsessiu de la caixa de ritmes, tots corejant les lletres de les cançons com si fossin les veritats més importants mai dites.

Passés el que passés segur que tindríem l'audiència ja intrigada per saber com es va d'un poble perdut de Califòrnia a un estadi farcit de fans embogits i a una bomba al cor de Nova York en poc més de vint anys. El Roger diu que no, que així no és com s'expliquen les històries, que cal no sé què d'una certa coherència argumental i que a més no es pot anar matant velles i nenes d'un bon principi perquè al públic no li agrada aquesta mena de violència. Altres tipus potser sí, però aquesta no: vells i nens són sagrats, ho diu alguna llei no escrita del bon gust. Ja veus. Li contesto que com que és la meua història l'escriu a la meua manera i que calli. Bé, no l'escriu jo; l'escriu ell, és cert, però vam quedar que manava jo, aquest era el tracte, així que s'ha d'aguantar i posar en paraules maques tot el que jo li expliqui, ni que sigui una àvia saltant pels aires al primer capítol. Remuga però seguim endavant.

Un tast d'Hipnofòbia

Llum blanca.

Terra blanc.

El sostre, si n'hi ha, és blanc també.

No em puc veure les mans, lligades darrera l'esquena, però segur que ja deuen tenir el mateix to pàl·lid que tot el que m'envolta.

El blanc és el buit. El buit de l'habitació on m'han tancat. L'habitació sense límits, sense parets. Sense portes, finestres o obertures. Sense cantonades, perquè el blanc no deixa que els ulls les captin.

Sóc presoner d'un color, de tots els colors. Submergit en un mar inexistent. Mantingut artificialment en vida.

Se senten més tranquils si cap estímul no excita les meves neurones. Per això m'han condemnat a aquest món estèril, mancat de fronteres, aire, formes, reflexos, moviment, so. Només la respiració dins la màscara d'oxigen, monòtona. L'únic lligam del meu cos amb la realitat biològica que li volen negar. Pretenen que els meus pensaments no tinguin consistència però no poden deturar la meua ment.

Estic assegut en una cadira invisible, congelat en l'espai i el temps. Forçat a mirar endavant, cap aquest mur indefinit. L'únic carceller que em permeten conèixer.

Però no saben que els sento. Els veig. Els entenc. No necessito l'oïda, ni la vista, ni cap altre sentit. Ja no. Puc seguir els seus moviments des d'on sóc. Com parlen de mi, com dubten, com discuteixen, com creuen que posant uns metres de formigó entre mig estan segurs.

No saben què fer, això és evident. La veu del Doctor M m'arriba tan clara com si el tingués al meu costat:

– Fa ja tres setmanes que el tenim en observació. I encara no ha dormit.

Dins el meu cervell es forma la imatge del Doctor M dirigint-se a un grup d'individus amb bates blanques. Són nous. Són els experts que han anat a buscar als principals centres d'investigació del país. Per a què els ajudin. Algú important en un despatx llunyà comença a estar desesperat, per això han decidit d'implicar-hi més gent.

El Doctor M assenyala el monitor que repeteix dia i nit la mateixa imatge immòbil, enviada unes desenes de vegades cada segon per la càmera que tinc darrera: el meu clatell afaitat i els elèctrodes amb tots els cables que en surten. La meua figura absent que trenca l'homogeneïtat obsessiva de la cel·la. Llegeixo en els seus ulls distants que els costa entendre que aquest cos feble i indefens pugui ser una amenaça tan gran.

– No sabem quant temps porta així. Ni quant temps continuarà igual. Ara per ara no podem fer res més que esperar.

– I la seva activitat cerebral? –pregunta un dels nous vinguts.

– Els encefalogrames són increïbles. Totes les ones van a freqüències que tripliquen les normals. No s'ha descrit mai res de semblant abans.

Puc tastar la impaciència del General S, assegut a l'altra banda de la taula oval, mastegant alguna cosa sense fer soroll. Se sap la història de memòria. És ell qui es va fer càrrec de tota l'operació poc després que la policia em trobés.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. Macip S, Roig S. Mugrons de titani. Alzira: Bromera, 2005.
2. Macip S. Immortals, sans i perfectes. Barcelona: Edicions 62; 2008.
3. Macip S. Les grans epidèmies modernes. Barcelona: La Campana; 2010.
4. Macip S. Què és el càncer. Barcelona: Ara Llibres; 2012.
5. Macip S. El rei del món. Barcelona: Columna; 2007.
6. Macip S. El joc de Déu. Alzira: Bromera; 2010.
7. Macip S. Hipnofòbia. Barcelona: Proa; 2012.
8. <http://www.macip.org>
9. <http://bloguejat.blogspot.com>

